

І СВІТ: ПОДІЇ І ДАТИ

ПРАВЗАХИСТ, УКРАЇНА

ЦІКАВА
ВПРАВА
ДЛЯ УЧНІВ
РІЗНОГО
ВІКУ

(Читайте на 3-й стор.)

«Вони стежать за лояльністю». Навіщо в інститутах і вишах Росії куратори від ФСБ

У пetersбурзьких наукових інститутах і навчальних закладах з'явилися куратори з ФСБ. Хто вони, як давно відновлюється стара радянська традиція, як до неї ставляться у науковому середовищі і як це вплине на науку — з'ясувала кореспондентка сайту «Север.Реаліи», проєкту Радіо Свобода.

29 грудня в Інституті історії Російської академії наук відбулися збори, присвячені Новому року. Співробітників привітали директор і заступник директора, після чого всім запропонували виступити і сказати колегам добрі слова. У якийсь момент вперед вийшов нікому незнайомий чоловік, назвав своє ім'я і повідомив, що він — куратор від ФСБ в Інституті історії. Пізніше, ділячись один з одним враженнями, присутні на зборах зізналися, що під час його слів відчули справжній шок. У радянські часи інститут вважався ідеологічним, в ньому, як і всюди, був 1-й відділ, який курував КДБ. Але сьогодні ніхто не був готовий до повторення цієї ситуації. Провідна наукова співробітниця Ірина Левінська каже, що на зборах ніхто не поставив куратору ніяких запитань.

— Це було абсолютне остовпіння. Ніхто такого не очікував, і всіх потрясла його відвертість: людина нічого не соромиться і каже відкрито, що він курує інститут від ФСБ. З'ясувалося, що він у нас вже з жовтня. Наш інститут — не закрита установа, прийти туди досить просто. Це шокуюча ситуація, я не розумію, які для неї існують юридичні підстави і що потрібно ФСБ в науковому інституті історії. Важко сказати, що його цікавить, але явно не античний період. І не середньовічний, яким у нас дуже багато займаються, у нас приголомшливий архів по Середньовіччю. Я думаю, що, швидше за все, його цікавить більше сучасна історія, наприклад, Друга світова війна. Людина нічого не соромиться і каже відкрито, що він курує інститут від ФСБ

— Не так давно з'явилася якась структура щодо боротьби з переписуванням історії — може, йому доручено стежити, щоб ви в потрібному ключі інтерпретували історичні документи?

— Це перше, що спадає на думку. Хоча, з точки зору історика, це жахливе, немислиме втручання в нашу професію. Ми ж працюємо з документами, з фактами,

і втручання в цю роботу неможливе, подобається це начальству чи ні. Ми займаємося виключно наукою, а якщо висновки, яких ми дійшли, не подобаються начальству, це не наші проблеми.

— Ви можете уявити, що до вас приходить такий ось куратор і каже: ми вам не радимо згадувати у вашій роботі такий-то документ?

— Для мене це абсолютно неможливо. Заняття наукою — це дуже важливо для нас, дуже серйозно, ми витрачаємо на це своє єдине життя, і будь-яке втручання в інтелектуальний дослідний процес — це просто образа професії.

— З гіркого досвіду радянського часу ми знаємо, у що вливалось таке кураторство — серед іншого, вченим диктували, з якими іноземними структурами і колегами їм співпрацювати, а з якими ні, кого зі співробітників пускати за кордон, а кого ні — і нерідко найталановитіші ставали невізніми.

— Нічого подібного в моєму інституті ніколи до цього не було. Я досить багато публікуюся за кордоном в англійських виданнях, свої публікації я вказую у звітах. Наша робота оцінюється за бальною системою, в якій такі статті важать набагато більше, ніж ті, які ти публікуєш російською. Але сама ідея, що перед публікацією я комусь повинна показати свою статтю, з кимось її узгодити, божевільна і неможлива. Таке кураторство вбивче для науки, воно її знищує. Наука або є, або її немає. І якщо над нею стоїть куратор з ФСБ, це означає, що її немає. Ми шукаємо — якщо не істину, то закономірності і підстави історичних процесів, ми використовуємо певні наукові методи, і коли в це втручається держава, ідеологія, наука закінчується. У нас ніхто не має доступу до закритих документів, всі наші архіви виставлені на сайті інституту. Я сама колись намагалася потрапити в архів ФСБ, написала запит, але мені відмовили.

— Чи не бачите ви якогось зв'язку між недавніми розкопками поховань у Сандармоху, котрі проводилися Російським військово-історичним товариством, і появою у вас цього куратора?

— Тут є прямий зв'язок, і ці розкопки були абсолютно антинауковими. Там шукали червоноармійців, розстріляних фінами, щоб нівелювати значення розстрілюю-

полігону НКВД, але при цьому порушили будь-яку історичну логіку. Адаже всі документи фінською стороною опубліковані, все можна перевірити. Це справжня, огидна спроба переписати історію.

— З якого переляку в мирному академічному інституті з'являється «куратор від ФСБ»? На якій законній підставі? Куди ще спрямовані ці «куратори» і навіщо? Стільки нероб набрали в ФСБ, що нічим їх зайняти?» — написав депутат Законодавчих зборів Петербурга Борис Вишневецький.

— Кураторам від ФСБ нічого робити в мирному академічному закладі, який не має стосунку до національної безпеки і де в принципі не працюють із закритими документами. Ніяких законних підстав для спрямування туди таких кураторів не може існувати. Мене дивує не тільки те, що він прийшов туди відкрито і представився, дивно, що керівництво інституту тут же не вказало йому на двері. Інститут не займається розробкою нових систем озброєнь, нічим, що може цікавити ФСБ. Я відправив в управління ФСБ у Петербурзі і Ленінградській області депутатський запит, в якому вимагаю пояснити, чи дійсно вони направляли в Інститут історії цю людину або когось інше, на яких підставах і для виконання яких функцій це було зроблено, і куди ще вони спрямували своїх кураторів. Я, звичайно, припускаю, що мені дадуть відповідь, що нікого нікуди не відправляли — так, звичайно, ми знаємо, що «корочки» ФСБ можна купити в будь-якому «Военторзі», але все ж якось відповідати їм доведеться. Я вимагаю посилення на законодавство». На думку Вишневецького, якщо не зупинити розповзання кураторів від ФСБ по установах, ця тенденція буде тільки розширюватися. Дійсно, куратори з'явилися не тільки в Інституті історії. Сергій (ім'я на його прохання змінено) стверджує, що вони є в багатьох вишах і наукових інститутах, в тому числі в Інституті прикладної астрофізики, де він працює.

Тетяна ВОЛЬТЦЬКА,
сайт радіо «Свобода», 11 січня 2021 року
(У скороченому вигляді. Повністю
читайте за посиланням: <https://www.radiosvoboda.org/a/russia-kuratory-vid-fsb-v-vyshah-i-institutah/31041290.html>)

Для того, щоб залишатись людиною, треба любити цей світ і залишатись творцем у ньому. Тому права людини – не просто слова, а основа діяльної людяності. Але події останніх місяців і років на просторах України яскраво продемонстрували, що різного роду правителі більше схильні до того, аби захищати майже виключно свої права, а переважна маса населення – аби більше обурюватися і лягати, однак вона не здатна захистити себе від агресивно діючих владоможців.

Нижче публіковані тексти в цьому числі та в наступних під цією рубрикою – для того, щоб одним нагадати, а іншим – розкрити зміст і роль правозахисного руху. Але вони – не для організованих груп правлячих торбохватів зі своїми блязнями і не для пасивних і розгублених мас, а для людей мислячих і здатних діяти на базі принципів і положень, які випливають з Загальної декларації прав людини і внесені в Конституцію України. А ще – для того, аби вивчити уроки минулого, не такого вже й далекого від тривожного сьогодення.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІТВ'ЯЗНЯ

На пропозицію **В'ячеслава Чорновола** відзначався в політичних таборах і тюрмах та на засланнях 12 січня, починаючи – 1975 року. У день початку другої хвилі арештів 1972 року політв'язні подавали політичні заяви і на знак протесту проти репресій, порушень прав людини, жорстокостей режиму, оголошували одностороннє голодування. Адміністрація таборів шукала приводів, щоб покарати учасників голодування. З 1983 року відмова від їжі вже трактувалася як порушення режиму, за яке можна було покарати. На знак солідарності українців підтримували політв'язні інших національних громад.

Увечері 11.01.1981 члени Київського демократичного клубу С. Набока, Л. Лохвицька, І. Чернявська, Л. Мілявський, Н. Пархоменко розклеїли в Києві кілька екземплярів листівки «Співвітчизники! 12 січня – День українських політв'язнів. Підтримаймо їх!». Усі були затримані поблизу станції метро «Більшовик», четверо перших ув'язнені.

У незалежній Україні цю дату відзначають колишні політв'язні.

ЗАКОРДОННЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ ГЕЛЬСІНСЬКОЇ ГРУПИ

У січні 1977 голова УГГ Микола Руденко по телефону попросив Леоніда Плюща, який емігрував у Францію в січні 1976, бути представником УГГ за кордоном. У жовтні 1978 року письмове доручення Групи представляти її за кордоном одержав член-засновник УГГ генерал Петро Григоренко, який виїхав у США в листопаді 1977 року. Коли в жовтні 1978 року на захід виїхала Надія Світлична, вони створили Закордонне Представництво УГГ з осідком у Нью-Йорку. Очолив його П. Григоренко. У листопаді 1979 до ЗП УГГ долучилася Ніна Строката, у січні 1981 – Володимир Малинкович.

Діяльність ЗПП УГГ розвивалася у двох основних напрямках: видання українською і англійською мовами пресових повідомлень про арешти і репресії в Україні, поїздки з виступами перед українською громадою в країнах Заходу, зустрічі з дипломатами, іноземною пресою, свідчення в Конгресі США.

Найуспішнішим виступом членів ЗП УГГ на Заході можна вважати активну участь у міжнародній Гельсінській конференції в листопаді 1980 року в Мадриді (Іспанія). УГГ і ЗП УГГ там представляли генерал П. Григоренко, Н. Строката, Л. Плющ і В. Малинкович. Представники Вашингтонського Комітету Гельсінських Гарантій для України та Інформаційної служби «Смолоскип» Андрій Федінський (голова Оргкомітету) і Андрій Каркоць були організаторами всіх зустрічей із західними дипломатами в Мадриді, влаштовували прес-конференції, прийняття і були перекладачами на англійську мову, а Олександр Хам з Аргентини – на іспанську. Діяльність членів ЗП УГГ у Мадриді разом з представниками Комісії Людських Прав Світового Конгресу Вільних Українців сенатором Канадського Парламенту Павлом Юзком і Христинною Ісаїв та представницею української громади Філадельфії Орісею Генко дали неабиякий позитивний результат для української справи: західна преса знову заговорила про Україну, а дипломати країн-учасниць Гельсінського процесу відкрили для себе Україну, яка бореться.

Після Мадридської конференції ЗП УГГ посилювало свою видавничу діяльність. Секретар Представництва Надія Світлична почала – 1980 року видавати щомісячний «Вісник репресій в Україні» українською і англійською мовами (виходив до кінця 1985 року). Під її керівництвом з'явилися декілька випусків інформаційних бюлетенів УГГ, у часі перебування – передруки неформальних журналів «Кафедра» та «Український вісник», інформаційні листки Львівської філії УГГ.

ЗП УГГ брало активну участь у відзначенні 5-ї річниці УГГ у Вашингтоні 16.11.1981. З цієї нагоди свідчення перед Гельсінською Комісією Конгресу США давали генерал П. Григоренко, Н. Строката і В. Малинкович, брала участь Надія Світлична, а від «Смолоскипа» і Комітету Гельсінських Гарантій для України – Андрій Каркоць.

11.02.1987 року помер голова ЗП УГГ генерал Петро Григоренко. У січні 1988 року у США приїхали голова УГГ Микола Руденко зі своєю дружиною Раїсою Руденко. М. Руденко зразу очолив ЗП УГГ. Коли з ініціативи В'ячеслава Чорновола УГГ 7.07.1988 було трансформовано в Українську Гельсінську Спілку, ЗП УГГ повним складом стало представляти її за кордоном. У цьому короткому часі Представництво поповнилося новими членами, які прибули на Захід: Раїса Мороз, Петро Рубан, Людмила Литовченко, Микола Мовчан, о. Василь Романюк і Тарас Романюк. Вже

ГЛОБАЛЬНІ ЦІЛІ Сталого Розвитку

Правозахист, Україна і світ: події і дати

4.12.1988 року за їхніми підписами з'явилося перше спільне звернення до української громади Західної діаспори.

З проголошенням Незалежності ЗП УГГ завершило свою закордонну місію, а його голова Микола Руденко повернувся в Україну.

«ЗРАДА БАТЬКІВЩИНИ»

«ЗРАДА БАТЬКІВЩИНИ» – у радянському законодавстві склад злочину, формально аналогічний «державній зраді» у законодавстві інших країн. «Зрада Батьківщини» розглядалася в радянському праві як найтяжчий з усіх карних злочинів, покарання за нього передбачало конфіскацію майна і с трату або позбавлення волі на максимальний реченець, передбачений законом (у різні періоди цей термін складав 10, 15 і 25 років).

У сталінському і ранньохрущовському (до 1958) законодавстві для звинувачення у «зраді Батьківщини» застосовувалися формулювання ст. 58-1 КК РСФСР (див. ст. 54 \1 КК УРСР, введено 1927, з редакцією 20.07.1934 та ст. 56, введено 1960).

Звинувачення в «зраді Батьківщини» щонайширше застосовувалося в сталінську епоху для розправи з політичними супротивниками для організації масового державного терору. Як правило, це звинувачення будувалося на фантастичних сценаріях, складених слідчими органами, а слідство супроводжувалося грубою фальсифікацією фактів і, найчастіше, «вбиванням» зізнань і показів. Масово судили за «зраду Батьківщини» також осіб з окупованих СРСР територій, які ніколи не були громадянами СРСР. З 1956 частка осіб, засуджуваних за цим звинуваченням щодо загальної кількості заарештованих «за особливо небезпечні державні злочини» різко падає (на перше місце висувалося звинувачення в «антирадянській агітації та пропаганді»), а пряма фальсифікація фактичної сторони обвинувачення стає рідкістю. Проте час від часу звинувачення в «зраді Батьківщини» використовувалося як інструмент політичних репресій. Так, звинувачення в «зраді Батьківщини» у формі «завдання шкоди суверенітетові, територіальній недоторканності» СРСР іноді пред'являлося активістам національних рухів (УРСР, Л. Лук'яненко, 1961; УНФ, Д. Квецко, 1967), а «зрада Батьківщини» у формі «змови з метою захоплення влади» – керівникам підпільних гуртків і груп (наприклад, справа Всеросійського Соціал-Християнського Союзу Звільнення Народу – ВСХСОН, Ленінград, 1967). Зрідка до дисидентів застосовувалися й такі пункти статті, як «шпигунство» (наприклад, справа Анатолія Шаранського) або «надання іноземній державі допомоги в проведенні ворожої діяльності проти СРСР». Часто звинувачення у «зраді Батьківщини» використовувалося для шантажу недосвідчених підслідних (СУМГ, Д. Гриньків, 1973).

Крім того, за обвинувачення у «зраді Батьківщини» у формі «втечі за кордон або відмови повернутися через кордон» регулярно судили громадян СРСР, які намагалися нелегально залишити СРСР (напр., В. Калиниченко); засуджених за цими звинуваченнями також відправляли в політичні табори.

ЛИСТ МАДРИДСЬКОЇ НАРАДИ НА ЗАХИСТ В. СТУСА

Це – документ Української Гельсінської Групи. 25.01.1981 цей лист був спрямований за дорученням УГГ її Закордонним представництвом (Петро Григоренко, Леонід Плющ, Надія Світлична) делегаціям країн-учасниць Народи з безпеки й співробітництва в Європі (Мадрид), його копії були розіслані Міжнародній Амністії, ПЕН-клубові.

УГГ просила делегацію США ініціювати обговорення справи українського поета і політв'язня Василя Стуса на Мадридській нараді, оскільки, на їхню думку, у цій справі сконцентровані як цілі радянського репресивного апарату («знищення української культури»), так і його нелюдські методи.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

(ОУН) – політична партія. Створена українцями-емігрантами на I Конгресі українських націоналістів 28.01 – 3.02.1929 у Відні. Метою ОУН було відновлення незалежності України, розділеною в той період між СРСР, Польщею, Угорщиною, Румунією. Для досягнення цієї мети єдиним діяльним засобом проголошувалася збройна боротьба з окупантами. Вищим органом ОУН був Конгрес українських націоналістів або Великі Збори, безпосереднє керівництво здійснювалося Проводом українських націоналістів (ПУН). Серед українського населення ОУН була єдиним і дуже активним рухом у 1930-1940-х у Західній Україні (ОУН мала цілий ряд друкованих видань в Австрії, Чехословаччині, Австрії, Франції): своїх представників ОУН намагалася засилати на радянську Україну. І в СРСР, і в Польщі, де організація стала масовою, вона вчинила низку збройних акцій, члени ОУН піддавалися репресіям.

10.02.1940 ОУН розколотася на ОУН-бандерівців і ОУН-мельниківців.

Перед початком Другої світової війни власті Німеччини вступили в контакт з ОУН, наміряючись використати її проти Польщі та СРСР, однак після окупації влітку 1941 більшої частини території України німці перешкодили проголошенню української держави. З цього часу обидві організації пішли в підпілля і вели боротьбу як з німцями, так і з більшовиками, для чого були створені збройні формування ОУН.

Навесні 1943 ОУН (б) проголосила створення Української Повстанської Армії (УПА) – на основі бойових загонів, що виникли з осені 1942. Загони УПА захищали населення від вивезення в Німеччину, від експропріації продуктів; в окремих селах, на території цілих районів фактично була її влада. Діяльність ОУН поширилась на всю Україну. Коли територія України була знову зайнята Радянською армією, збройна боротьба тривала (також і на території Польщі) і остаточно була придушена тільки до 1954-1955 р.р.

Після 1945 більшість керівних кадрів ОУН знову пішли в еміграцію. Збройною боротьбою продовжувала керувати ОУН (б). В еміграції в 1954 відбувся новий розкол: більшість ОУН (б) підтримала Степана Бандеру, меншість наприкінці 1956 створила ОУНз – Організацію Українських Націоналістів за кордоном.

Ув'язнені члени ОУН («ОУН-Північ») були найвпливовішою силою в повстаннях 1951-1954 р.р. у політичних таборах.

Навіть після розгрому збройного опору ідейний вплив ОУН у Західній Україні залишався дуже сильним, більшість підпільних організацій вважали себе прямими продовжувачами її справи (УНФ, УНФ-2, «Союз української молоді Галичини»). Дисиденти з інших регіонів України, потрапляючи в табори, також зазнали впливу ідей ОУН, спілкуючись там з її членами.

У пострадянській Україні ОУН офіційно зареєстрована 1993, діє кілька її відділень: ОУН (м), КУН, ДСУ та ін.

(ЦІ ТЕКСТИ взяті із книги «МІЖНАРОДНИЙ біографічний словник дисидентів країн Центральної та Східної Європи й колишнього СРСР», том 1 «Україна», частина 2», яку видала у 2006-му році видавництво «Права Людини» в Харкові Харківська правозахисна група (ХПГ), її укладачі – Євген ЗАХАРОВ і Василь ОВСІЄНКО)

Подані під заголовками матеріали розміщено відповідно, починаючи з першого й далі, на таких сторінках: 898, 902-903, 905-906, 917 і 939-940).

На світлинах: ПРАВА ЛЮДИНИ. На 1-й сторінці – посилання: <file:///C:/Users/User/Desktop/%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%90%20%D0%9B%D0%AE%D0%94%D0%98%D0%9D%D0%98.jpg>; на третій сторінці – посилання: <file:///C:/Users/User/Desktop/%D0%93%D0%9B%D0%9E%D0%91%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%86.jpg>

Куди нас рухає місцева преса?

Із самого початку огляду прошу вибачення у читачів за те, що всі цитати, взяті із криворізької друкованої преси за листопад-грудень минулого року, будуть російською мовою. Такі вже реалії сьогодення в цьому українському місті, яке протягом останніх років із десяти я наполегливо називаю найбільшим уламком «імперії зла» (СРСР – за визначенням президента США Рональда Рейгана). Так, бо за довжиною воно – одне з найдовших у світі, за площею – друге в Україні після столиці, що ж стосується потуги гірничо-металургійних комплексів, то таких, як тут, у цілому світі – всього лише декілька.

Читачам старшого віку, як на мене, добре відомо, що Кривий Ріг здавна був чи не найбруднішим містом всього Радянського Союзу. Але мало що в цьому відношенні тут змінилося і за майже три десятки років після розпаду тієї тоталітарної держави. Панує всюди той же бруд. Хіба що місцева влада стала ще більш пихатою і самозакохану.

Не буду я тут писати про величезні хмари шкідливих для здоров'я людей (та й – всього живого!) викидів у повітря із промислових підприємств, про тотальне забруднення ними землі і води, бо про це вже написано стільки, що тими паперами можна було б обклеїти вікна геть усіх будинків цього міста. Просто процитую деякі матеріали з кількох газет та про деякого згадаю.

НАЙБІЛЬШИЙ УЛАМОК «ІМПЕРІЇ ЗЛА» РАЗОМ ІЗ ЛЮДЬМИ СТАЄ НЕПОТРІБОМ?

1. ЧЕРГОВИЙ НАПАД МІСЦЕВОГО ПОПУЛІЗМУ

Місцева влада настільки запихатіла, що вирішила ввести для криворізьців безоплатний комунальний транспорт, поставивши себе таким чином на один рівень із комфортабельними для життя передовими містами Європи. Так, саме про це говорив новий місцевий голова ще перед приходом до влади. Про те, що ж це таке насправді і як таке може вийти, розповіла у своєму матеріалі кореспондентка «Домашньої газети» Наталя Шишка в останньому числі цього часопису за минулий рік, в матеріалі «Бесплатный проезд бывает только в горящем на ходу скоростном»:

«...ведь у коммунального транспорта настолько высокая дотационность, что ездить бесплатно там могли бы практически все, кто этим транспортом пользуется... Однако родит на этом фоне идею об установлении бесплатного проезда, а не поставит коммунальным предприятиям транспорта задачу повысить окупаемость, считать, можно было только в случае острого популизма. Предприятия, оказывающие востребованную социально важную услугу, на полном содержании бюджета, – это нонсенс. Если, конечно, они закрывают все направления и обеспечивают львиную долю перевозок. А если это действительно «скотовозки», эдакое бесплатное приложение к бизнесу частных перевозчиков, то поездка в таком транспорте действительно может ничего не стоить. Главное, чтоб не стоила кому-то жизни. Учтивая то, сколько часто стали случаться пожары на нашем скоростном, тут следовало бы постучать по дереву».

2. СМІТТЯ ВСЕ БІЛЬШАЄ, А ЗАКОНОДАВЦІ МОВЧАТЬ

Відходи нашої життєдіяльності бувають різними, як відомо. Але останнім часом (уже – десятиліттями) все більшає і більшає на просторах України і всього світу пластику. Та найприкріше те, що в Україні (попри більш турботливе ставлення до навколишнього природного середовища у розвинутих країнах) – справи дуже кепські, і внесок у підвищення рівня засміченості саме такими відходами мешканців будинків Дніпропетровщини – чи не найвагомійший. Зокрема, про це можна прочитати в матеріалі кореспондентки видання «Моя газета домашня» Катерини Мурашко, від 16 грудня за минулий рік «Мусорный апокалипсис: мы засыпаем себя мусором»:

«Пока мы тратим годы на принятие закона, который хотя бы ограничил производство пластиковых пакетов, более 30 стран мира уже полностью их запретили, а более 50 – запретили частично или ввели ощутимый налог на их продажу. В Дании введение налога снизило использование пакетов на 90%, в Ирландии – на 95. Турция заявила, что за первый год запрета сэкономила 150 тонн пластика и уменьшила использование пакетов на 75%. Шотландия пошла еще дальше, отказавшись и от пластиковых ушных палочек. То же самое сделала Великобритания, попрощавшись также и с пластиковыми соломинками. В США такие решения могут принимать отдельные штаты или города. Например, Калифорния запретила пакеты, а соломинки для напитков рестораны выдают только по просьбе клиента. Что касается наказания для нарушителей, в Австралии распространение пакетов влечет штраф в 4, 6 тысячи долларов (130 тысяч гривен). В Чили за их продажу и производство штрафуют на 330 (10 тысяч гривен), в Италии – на 500 долларов (15 тысяч гривен)... В соседней Молдове за них штрафуют – до 700 долларов (20 тысяч гривен)... **А что же Украина?.. В 2019 году более половины всех отходов страны (57, 1%) пришло на Днепропетровскую область – почти 252 миллиона тонн мусора, что в 15 раз больше, чем во всей Германии».**

3. ЛИХО – В ТОМУ, ЩО СЛОВО І ДІЛО РІЗНЯТЬСЯ, А ПАНУЮТЬ САМОПІАР, СХИЛЬНІСТЬ ДО ПЛІТОК І «РУСКИЙ МАТ»

У кожного, звичайно, своє сприйняття того, що відбувається навколо і того, що пишуть і як саме пишуть про те навколишнє. Але мені після прочитання матеріалу Дмитра Лисогора «Как криворожанам жилось в Канаде» стало прикро (він опублікований у газеті «Пульт», в числі 47-му за листопад минулого року), але – не від того, що матеріал написаний російською, ні! А після усвідомлення величезної різниці щодо якості людей

та їхньої поведінки у суспільстві там, у далекій Канаді, і тут, в Україні, а ще конкретніше – в Кривому Розі. Хоч при цьому початок його був дуже спокійним:

«Криворожане Иван и Иванна Фоменко четыре года жили в канадском городе Сент-Катрис. По их мнению, жизнь в Канаде имеет множество нюансов, о которых мы даже не догадываемся».

Але найцікавіше і справді дуже варте уваги було потім. Зокрема, ось цей момент:

«Канада – это как другая планета, с другими понятиями, ценностями и правилами, – уверены наши собеседники. Коренные канадцы являются очень отзывчивыми и добрыми.

– Я множество раз видел, – говорит Иван, – как посторонние водители вытаскивали из сугроба машину незнакомца. Готовность прийти на помощь – отличительная особенность канадцев, которые практически поголовно являются верующими людьми.

– Мы жили в городе, где было множество церквей, – говорит Иванна. На каждом шагу разные церкви. Именно вера в Бога, трудолюбие, презрение к воровству, честное отношение к жизни и породило, так сказать, внутренний дух Канады.

Криворожан поразила красота канадской природы. Здесь очень много национальных парков, где растут диковинные растения и много животных и птиц. Еще одним приятным моментом стал тот факт, что незнакомые люди просто так здороваются на улице».

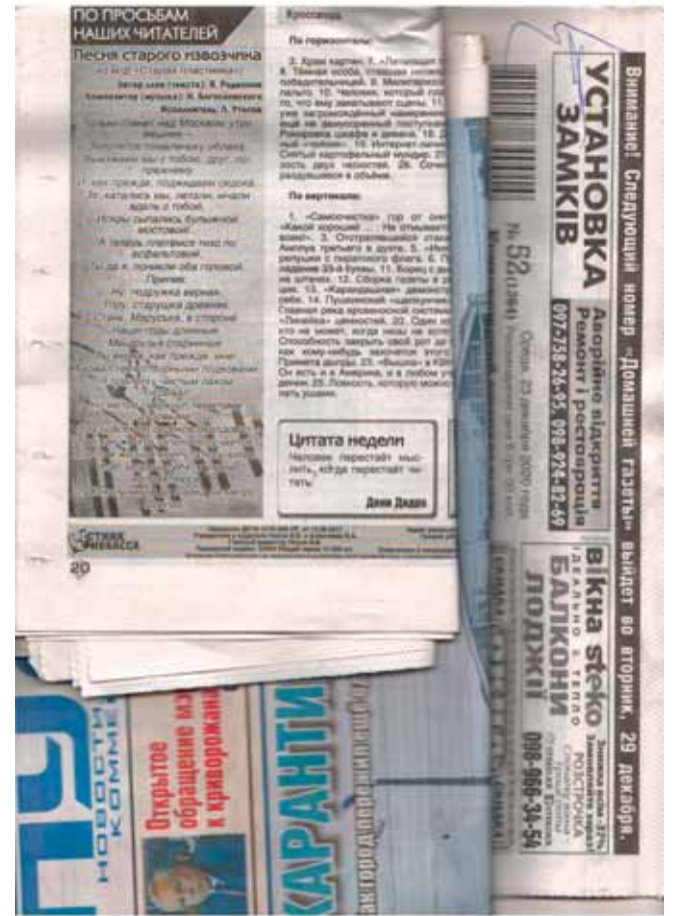
У нас же навпаки: за допомогою бездіяльної в цьому відношенні місцевої влади знищується природа, а на її місці постають то шахти, то кар'єри, через які на поверхню з надр планети витягують тисячами тонн її цінні набутки, які вона накопичувала протягом мільйонів років. А паралельно знищуються заповідні землі і заказники державного значення, про що ми неодноразово писали в нашій газеті. Про те ж, що в Канаді «незнакомые люди просто так здороваются на улице» краще б не читати, бо тут все навпаки: знайомі відвертають обличчя при зустрічах і намагаються тебе, «бандеровця», не помічати. Та і майже всі ці відвертання відбуваються на тлі телефонних розмов прямо на вулицях, де з-під масок перехожих летить на всі боки (мало не в кожному реченні) «русский мат». Але звідки ж тут візьметься справді впливова українська культура, коли, наприклад, керівник протягом останніх років місцевої «Просвіти» Микола Крамаренко вистеляє мало не в кожному числі «Домашньої газети» статті майже виключно російською мовою. Тобто, на словах він – іще той український просвітянин! А от практика написання ним матеріалів говорить про інше. І я вже не буду тут звертати увагу на те, якою мовою і з використанням яких «мовних багатств» спілкуються криворіжці в соціальних мережах, бо це вже виходить за рамки мого огляду.

Інша справа – те, що було в криворізьких газетах у листопаді-грудні за минулий рік.

Так от, майже всі вони виявили схильність до створення пліток про нашу навколишню реальність. На чому ґрунтується мій такий висновок, питаєте? А на наступних конкретних прикладах, яких – повно. Причому приклади з «Домашньої газети» тут – не із найскравіших бо редакція іноді зазначає не тільки джерело, звідки взято публікацію, а ще й автора. Це ж стосується і редакції газети «Пульт», в чому можна перекоонатися, переглянувши інформації, наприклад, на 2-й сторінці числа від 16 грудня 2020-го року.

Але ідеальною, можна сказати, основою для створення пліток є практика подання матеріалів у газетах «Вечер» і «Моя газета домашня». Щоб у цьому перекоонатися, достатньо прочитати хоча б викладену без посилань на конкретне джерело (що тут уже говорити про авторів?) матеріали сторінки «Формула здоров'я» в числі від 9 грудня «М.г.д.» або ж цілі сторінки інформації із газети «Вечер» (число 53 від 30 грудня 2020-го року).

Ну, а «Вестник Кривбасса» уже не вперше відзначився тим, що публікує на прохання своїх читачів тексти пісень зовсім не українського змісту. Так, наприклад, у числі 47-му (від 18

листопада минулого року) на останній сторінці опубліковано текст пісні під назвою «Песня старого извозчика», яка починається словами: «Только глянет над Москвою утро вешнее...». Це ж яка є необхідність таке сьгодні публікувати під час війни, яку розпочала Московія? Чи, може, якщо хтось попросить, «Вестник», наприклад, опублікує і текст пісні «Дойчланд юбер аллес!»?

4. ТО ЯК ЖЕ ВИЖИТИ КРИВОМУ РОГУ?

Колись (навіть десь із півстоліття тому чи ще трохи далі в минуле) Кривий Ріг виглядав набагато ближчим до живої природи, ніж сьгодні. А тепер і кар'єрів побільшало, і – шкідливих викидів у навколишню природу, і – руйн, хоч суди й не дістала російсько-українська війна, яка триває вже довше, ніж ціла Друга світова.. Можна сказати, що з року в рік все погіршуються і погіршуються умови для життя людей, бо все менше тут – природного, все більше – штучного (переважно – у вигляді сміття). До того ж, гіркота на душі – від того, що ані місцева влада, ані центральна (на чолі із президентом-земляком) ніяк не поспішають із захистом міста від руйнування, а діють, швидше, навпаки: підштовхують своєю бездіяльністю до перетворення його у непотріб. Свідчення цьому – ось цей, наприклад, фрагмент матеріалу Катерини Мурашко «Как Министерство защиты окружающей среды превращается в Министерство защиты предприятий загрязнителей» із 37-го числа часопису «Моя газета домашня» від 9 грудня 2020-го року.

«Отвал «Степной-2» площадью в 300 га хотят насыпать в верховье балки Дьякова и в балке Зеленая, которая относится к природно-заповедному фонду Украины. До 2017-го эта земля принадлежала Министерству обороны, там располагался танковый батальон, который не эксплуатировался. Отвал будет насыпать пылью поселки Широковского района: Степное, Рудничное, Зеленый Гай, Красная поляна, а также жилые массивы Центрально-городского района: Макулан, Карачуны, поселок Всебратское. Но промышленники «забыли» внести эти территории в отчет по оценке влияния нового объекта на окружающую среду. А в Министерстве экологии, уже ставшем в Кривом Роге поводом для анекдотов, «почему-то» закрыли на это глаза, выдав разрешение на строительство отвала. Несущественным там посчитали и наличие открытого уголовного дела по поводу сделки Минобороны, Широковского совета и «Арселора» по передаче земель полигона под строительство отвала в обмен на «благотворительный взнос». Так стоит ли удивляться, что судьи выразили солидарность как с государственными чиновниками, так и с криворожским предпринимателем-загрязнителем? В иске отозвано полностью, вывод по строительству очередного отвала под Кривым Рогом суд не отменил, рассказала адвокат ДТКР («Досить труїти Кривий Ріг») Елена Шафранова. – На слушаниях представители «Арселора» и минэкологии так и не смогли ответить на наши вопросы: ни что касается отсутствия в расчетах влияния отвала на несколько микрорайонов, ни об уничтоженных краснокнижных растениях на территории строительства. В министерстве только повторяют, как мантру, что нарушений процедуры оценки влияния на окружающую среду не было».

Такі от, якщо дуже коротко і побіжно, справи, панове. Руїни все більше і більше наступають, аби поглинути і місто, і його людей у якійсь із катастроф у результаті подібних (минулих чи сьогочасних) будівництв та майже щоденних руйнівних підземних вибухів.

Сергій ЗІНЧЕНКО

Промінь Просвіти Є
Видавець і засновник – ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство».
Свідоцтво про державну реєстрацію № 2162 – 900 р, видане 23.02.2017 р.
Передплатний індекс: 60093
Адреса редакції: 50099, м. Кривий Ріг, вул. Церковна, буд. 3, к. 210. e-mail: kmpzt@ukr.net. Тел. 067-568-39-73, 050-413-12-95

Редактор газети: Сергій ЗІНЧЕНКО.
Редакційна колегія: Сергій ДАШКОВСЬКИЙ, Сергій ЗІНЧЕНКО, Микола КОРОБКО (голова об'єднання), Олександр ЧИЖИКОВ. Логотип виготовив Вадим БОРИСЕНКО. Газета виходить двічі на місяць. Комп'ютерна верстка Л. ВЕРЬОВКИ.

Відповідальність за точність наведених фактів, цифр та імен несуть автори матеріалів.
Редакція не рецензує і не повертає рукописи.
За умови використання наших матеріалів посилання на газету «Промінь Просвіти Є» обов'язкове.

Газета, починаючи з числа 13 (81), у друкованому вигляді не виходить.